

1865-06-02

AFSENDER

J. C. Jacobsen

MODTAGER

Carl Jacobsen

FAKTA

Type:
Brev

Sprog:
Dansk

Afsendersted:
Paris

Arkivplacering:
Uden FA nummer: Kasse F3,1

Emneord:
Rejsebrev, fædrelandskærlighed,
idealer, målsætning, opdragelse,
rejsebrev

DOKUMENTINDHOLD

J. C. Jacobsen udtrykker bekymring for Carls reaktion på det sidste brev fra Bruxelles, hvori J. C. Jacobsen beskrev et voldsomt tordenvejr med kraftige lyn. Han fortæller om sine idealer og målsætning med hensyn til Carl. Planerne med Kogsbølle omtales også. J. C. omtaler endvidere sin egen karriere.

TRANSSKRIFTION

Paris d 2 Juni 1865

Kjære Carl!

Uagtet dette Brev efter Bestemmelsen først skal afgaae paa Mandag eller Tirsdag, kan jeg dog ikke lade være at benytte det første ledige Øieblik til at begynde et Svar paa det Brev, jeg modtog fra Dig igaaer. Det gjør mig ondt at see, at jeg, uden Nødvendighed, har gjort Dig urolig, thi dertil er der aldeles ingen Grund, i alfald ikke mere end til enhver anden Tid, thi Ingen ved jo hvilket Øieblik vor Herre vil kalde Een til sig.- Denne sidste Betragtning er naturligviis ofte opstaaet hos mig og jeg har ofte foresat mig, at jeg enten mundtlig eller skriftlig vilde tale med Dig om den Fremgangsmaade, Du burde følge naar jeg blev bortkaldt, men Fortsættet er ikke kommet til Udførelse - ikke fordi jeg "ugjerne" dvæler ved Sligt - men fordi slige Gjenstande ikke høre til Hverdags-tale, men kræve en speciel Anledning for at blive behandlet alvorligt og udførligt med Eftertanke. En saadan Anledning var ganske vist en Bortfjernelse fra Hjemmet paa længere Tid som nærværende, og da paa hiin Aften i Brüssel det ene Lyn efter det andet knitrede over mit Hoved og blændede mine Øine, kom jeg - skjøndt jeg som Du veed ikke har den mindste Frygt for Lynild - uvilkaarlig til at tænke paa den Mulighed, at en af disse Straaler traf mig, og jeg kunde da ikke andet end undre mig over, at jeg ikke før min Afreise havde talt med Dig om et saadant Tilfældes Konsequentser. Denne Forsømmelse besluttede jeg paa staaende Fod at oprette. Dette, og intet Andet, var Anledningen til at jeg begyndte Brevet som jeg jorde, men jeg indsaae snart, at Behandlingen af et saadant

Emne krævede længere Tid og Overveielse, end jeg i hiint Øieblik kunde anvende og jeg indskrænkede mig derfor til at opfordre Dig til ogsaa at tænke derover for saaledes aaaaat være bedre forberedt paa denne Sags senere Drøftelse. - Det er mig kjært at

see, at Du har fulgt Opfordringen og jeg vil nu benytte den Anledning, Dit Brev giver, til at gjenoptage Traaden.-Mit Hovedformaal med den Uddannelse jeg har søgt at give og forskaffe Dig, har været 1) at lægge en solid Grundvold for Din alsidige, aandelige Udvikling som Menneske; 2) at forskaffe Dig en Dannelse, der kunde sikkre Dig en anseet Stilling i Samfundet og sætte Dig istand til at høste Udbytte for Din indre Udvikling af selskabeligt Samliv med dannede og aandrige Menneske og 3) at sætte Dig istand til som Brygger at udfolde en Virksomhed der kan blive tilfredsstillende for Dig som Mand og Borger og give Dit Liv et fyldigt Indhold og som kan blive til Gavn og Ære for Dit Fædreland.- Hvad jeg her har sagt har Du vist ofte hørt af min Mund, men jeg vil dog her gjentage det i sammentrængt Form. Jeg troer ikke, at der er nogen uoverensstemmelse mellem Din Egen Opfattelse af Dit Formaal og den jeg her har fremsat.- Men jeg lægger maaske større Vægt paa den fulde Opnaaelse deraf, end Du, fordi jeg i mit Liv ofte, ja, stadigt har savnet Realisationen af dette Ønske hos mig selv.- Naar Du derfor siger, at hvis jeg faldt bort, vilde Du strax kaste dig ind i det Practiske og overlade Fortsættelsen af den theoretiske Dannelse til en senere Tid, da maa jeg svare: det skal Du ikke gjøre, dersom det ikke er absolut nødvendigt, hvad jeg ikke troer det er. Jeg antager nemlig at Kogsbølle baade for sin egen Skyld og af Hengivenhed for mig og min Familie gjerne vilde vedblive i sin nuværende Stilling eller rettere i en betydeligere

Stilling: som Bestyrer af Carlsberg i nogle Aar, indtil Du var færdig med Dine Studier og derefter havde sat Dig ind i selve Bryggeriet, ja, om muligt endnu yderligere uddannet Dig ved nogen Tids Ophold et Efteraar, Vinter og Foraar - i Syd-tydskland (Wien, München, Stuttgart og et Sted ved Rhinen.). - Det er en Selvfølge at Kogsbølle i en saadan Stilling maatte have en høiere Gage f. Ex. 24 Skilling af hver Tønde Øl, der blev solgt og at han maatte have en "Inspecteur" under sig til Medhjælper, der maatte maaske ogsaa bygges eller indrettes en Bolig til en saadan, men det kan Alt meget godt over-kommes. Hvis han forlangte det, var der heller ikke Noget iveien for at optage ham som Associe eller Compagnon. Hovedsagen er at beholde ham, thi han er nu saa dygtig i dette Fag, at Du skal bruge lang Tid for at opnaa hans practiske Færdighed og sjældne Omsigt og ualmindelige Evne til at styre Folkene, osv. Jeg har sagt Dig - aldeles privat - at jeg har

isinde at hjælpe ham i en Vei naar Tidens Fylde kommer.- Det samme vil jeg bestemt raade Dig og Din Moder at love ham, naar han vil blive paa Carlsberg under forbedrede Forhold indtil Du er fuldkommen istand til at undvære ham.- Naar den Tid kommer, maa Du naturligviis have en Medhjælper (Inspecteur) men der er er jo nu ikke saa Faa, at vælge imellem, blandt mine Elever som nok ville være villige til at overtage denne Post paa de Betingelser Kogsbølle nu har.- Skulde Kogsbølle af en eller anden Grund (han kan jo døe eller blive svagelig, osv) ikke kunne paatage sig den omtalte Bestyrelse for saa lang Tid, er der en blandt mine tidligere Elever, som jeg, næst efter Kogsbølle, med fuld Tillid vilde overdrage denne Bestyrelse, nemlig: Th.

Schiøtz i Odense.- Han er nu engageret som en Slags Compagnon med de Folk der have anlagt Bryggeriet i Odense, men det vilde ikke være vanskeligt at byde ham meget bedre Betingelser, end han nu har og føiedes dertil Udsigt til at hjælpe ham i selvständig Stilling efter nogle Aar, antager jeg, at han maatte kunde vindes.- Vogelius er jo nu bundet til sit eget Bryggeri , og kan ikke overkomme mere, men som Raadgiver og Curator kan han, og vil sikkerlig ogsaa beredvilligt yde værdifuld Bistand.
"Men, maa jeg nu høre Motiverne til dette Raad", hører jeg dig sige. Du skal strax faa dem.- Du maa ikke opfatte den Opgave, du vil faae at løse, som analog med min, eller som ligesaa let, thi jeg har været meget begunstiget af Lykken, om jeg end, jeg siger det med berettiget Selvfølelse, har arbeidet med Anstrengelse og Udholdenhed for at gøre mig værdig dertil.- Jeg tilegnede mig Andres (Baiernes) Erfaringer og bragte dem netop i det rette Øieblik til Anvendelse hjemme, og jeg havde heldigviis faaet saamange Kundskaber og saamegen Indsigt, at jeg nogenlunde kunde forstaae hvad det kom an paa i alfald bedre end de fleste Bryggere i Tydskland og bedre end alle i Danmark. - Men Verden bliver ikke staaende stille, Kundskaberne udbrede sig Indsigten tiltager overalt. Mange af Baiernes overleverede Fundamentalsætninger omtvistet; det er vist at de ikke ere ubetinget rigtige; Metamorphoserne ved Maltningen, Mæskningen, Gjæringen ere bevisligt ikke saa simple, som man forhen antog; der optræde forskellige Stoffer og Stof-forandringer, som man ikke tidligere har drømt om, men som man maa kjende, naar man skal forklare sig de Phænomener man seer og naar man med klar Bevidsthed skal styre Operationernes Gang og ikke som de raae

Empirikere famle sig frem i blinde indtil man slumper til at træffe det Rette.

Denne, Nutidens og den nærmeste Fremtids, Opgave for Bryggere, ligger over mine Evner, thi jeg var ikke saa heldig at faae mit Ønske opfyldt, at gennemgaae et fuldstændigt Kursus paa den Polytechniske Anstalt og blive en grundig Chemiker og Physiker. Derfor er jeg nu stærkt paa Vei til at blive overfløiet som rationel Brygger, ja er det maaske allerede - ganske vist ikke i Danmark, men i Europa -. Den, der besidder de grundigste Indsigter i Chemie og Hjælpevidenskaber i Forbindelse med den fornødne practiske Færdighed og Indsigt, han vil være Europas første Brygger i den kommende Generation.- Dette maa være Dit Maa, ellers synker Du snart ned i de med Rette ringeagtede Empirikeres Klasse, som jeg om ikke lang Tid vil tilhøre, hvis Du ikke forinden kan tage mig under Armen og holde mig oven Vande.- Jeg kan da undskylde mig med, at det ikke var min Skyld, at jeg ikke kom videre (skjøndt det mindre var klar Forudseenhed end dunkel Anelse og levende Ærgjerrighed der fødte mit brændende Ønske eller Kundskab) og jeg kan til Nød trøste mig med, at jeg dog har udrettet noget, at jeg har gjort en ret respectabel Begyndelse; men Du? Derfor lægger jeg Dig gjentagende indstændig paa Hjerte: afbryd ikke Dine Studier, i hvert Fald ikke Chemie (specielt organisk Chemie og organisk Analyse) og Physik, men dans (?) dem med fordoblet Iver. Bryd dig ikke om pecuniære Ofre - deri vil Din Moder ogsaa være enig - for at Du kan have Tid og Ro til ganske at ofre dig til at fuldende din theoretiske Uddannelse. Dette vil ogsaa i pecuniær Hen-seende rigeligt lønne sig, ja, sandsynligviis være Betingelsen for materiel Lykke og i hvert Fald være Betingelsen for den Lykke i Din Manddom og Alderdom, at kunne see tilbage paa Din Virksomhed som Borger i Samfundet med den Bevidsthed at Dit Liv ikke har været uden Frugt og uden Hæder.

Der er meget mere, jeg kunde have at sige Dig, for det Tilfælde, at jeg pludselig blev bort bortkaldt * Jeg kommer maaske senere tilbage derpaa, for fuldstændig at oprette hvad jeg virkelig har forsømt- men jeg har nu tænkt og skrevet saalænge under denne Forudsætning at jeg, oprigtigt talt, føler Trang til at tænke og tale lidt i Virkelighedens Sfære. Det er maaskee heller ikke afveien, for at Du ikke skal blive forknyt eller urolig over denne lange Tale om

den "mulige Død", at Du faaer at see, at jeg ikke mærker til nogen "truende Mistelten", men tværtimod tænker paa et virksomt Liv.- Jeg vil da sige Dig, at jeg er ivrigt beskjæftiget med Planer til Forandringer i Bryggeriet paa Carlsberg, der i det Væsentlige gaaer ud paa (tildeels benyttende hvad jeg har seeet) at indrette det til Kogning med Damp, ikke alene i Mæskekjedlen og maaskee Urtkjedlen, men ogsaa men ogsaa i Mæskekarret, som derfor maa konstrueres af stærke Jernplader, dobbelt i Bunden og et Stykke op paa Siden, for bedre at kunne koge den tykke Mæskening i selve Karret og hælde den tynde Deel, hvori Diastasen er opløst, udenfor i en lavere Temperatur, som ikke ødelægger Diastasen før Sukker og Dextrindannelsen har naaet det indbyrdes Forhold, som man til den bestemte Ølsort finder hensigtsmæssigst. I Forbindelse hermed staar den Plan, der desværre er vanskelig at realisere i den nuværende Bygning, at indføre en langsommere og fuldstændigere Maltning i c 8 Dage m.m. - Jeg har faaet megen Gavn af flere Samtaler med Bourgeois (Redacturen af Journal des Brasseurs) og vil søge hyppigere Omgang med ham, naar jeg kommer her tilbage. Jeg har set paa forskellige Apparater hvoraf jeg vistnok senere bestiller og kjøber adskillige.- Disse Planer maa Du gjerne fortælle derhjemme, men naturligviis ikke den første, alvorlige Deel af Brevet, der i høi Grad vilde ængste Din Moder.- Og nu, Lev vel! Kjære Carl! Gud bevare Dig! Skriv mig frit Din Mening, hvis der er Noget i min Raad, Du ikke kan erkjende Rigtigheden af.

Din hengivne Fader J. C. Jacobsen.

P. S. Jeg skal hilse dig venligt fra Haxthausen; han er yderst forekommende. Har du talt med Maler Bloch? .-Rider Du med Lørup?"

J. C. JACOBSENS ARKIV
CARLSBERGFONDET

2/9 1865
C.N. 2

Paris d. 2 Jani 1865

Jegne Carl!

Hædet til de Com. aff. de Carlsbergsølpen først det offener
 ger Mandag aften Torsdag, kan jeg dog ikke lade være at bringe
 det første bølge af iver og det at begynde med at tænke paa det
 som jeg medtog fra dig igaaer. Det gaaer mig godt at see, at
 jeg, uden Hedsomst, for gjæst dig iøvrigt, den Drot er det
aldrig nogen Grund, ialfald ikke mere end det samme andre
 Tid, og jeg mener end jo paa det afslættet med færdig mit Gald
 som det sig. - I denne sidste Betragtning er naturligt nok ofte
 afslættet for mig og jeg saa da ofte tænkt mig, at jeg endnu
 mindstelig eller høflig melder tale med dig om den Længsel og
 uro, du altid følger naar jeg blev beordret, men da jeg
 var ikke taenkt til at faa det til sig. - Den første jeg igaaer indlaar
 med Blyg - men første sigt Gjæst, end ikke som det første og
 tale, men som en special Anledning for at blive beordret
 alene og ^{ikke} med Hæder. - for saadan Anledning er gaaet
 mig: en beordret for paa en anden Gang med dig, og da
 jeg var i Aften: Bortset det ene dog efter det andet kildende
 naar mit færdig og blandede mine Hjerter, kan jeg - gjæst jeg,
 som du med pille for den mindste sigt for sig selv - uventet
 det at lade dig den Hæder, at en af disse Hæder laad mig,
 og jeg kunde da ikke andet end endre mig over, at jeg ikke saa min
 Afsoner's Læge held med dig om at faa det afslættet Længsel og
 Læge. For saadan alle Hæder, jeg som saadan Læge at sigte
 alle, og indet andet, var Anledningen det at jeg begynde Læge
 som jeg gjæst, men jeg indtaar færdig, at beordret om af et færdig

3. 10. Jeg skal ikke
 gøre det med
 Hæder 2. - I den
 om det med Læge 2.

J. C. JACOBSENS ARKIV
CARLSBERGFONDET

færdig brændt længe Tid og Anseende, end jeg i sinde skal
kunne erindre og jeg indskrænket mig derfor til at erindre dig til
og for at lade dig se forbeholdt at man bedre forbeholdt sig
dennes Bøge færdig brændt. — Det er mig lyk at se, at det
for sig selv Opholdet og jeg vil mig bringe den Opholdet, det
deres givne, til at gjenoplyse Anden. —

Mit første Maal med den Anseende, jeg har sagt at givne
og forbeholdt dig, for snart 1) at lade en faldt Gennemse for
den altidige, særlige Udvalgte som Maanedene; 2) at forbeholdt
dig en Anseende, der kunde give dig en særlig Udvalgte; 3) at
fælde og fælde dig især til at lade Udvalgte for den indre Ud-
valgte af faldt Udvalgte og Maaned og særlige Maanedene,
og 3) at fælde dig især til at lade Udvalgte at indfælde en Udvalgte
der kan blive Udvalgte for dig som Maaned og Udvalgte og
gives det den at Udvalgte Udvalgte og den kan blive til Gavn og
den for det Udvalgte. — Det jeg har sagt, for den
mit alle Gode af min Maaned, men jeg vil dig for givne og
forbeholdt den. Jeg tror ikke, at det er nogen Anseende,
Maanedene indtænke den egen Udvalgte af det Maaned og den
jeg har sagt forbeholdt. — Men jeg lader mig næsten forbeholdt
den faldt Udvalgte Udvalgte, end den, fordi jeg i mit sinde, ja,
stadigt, for Maaned Udvalgte af den Udvalgte for mig faldt. —
Når den derfor siger, at jeg har faldt Maaned, med den Udvalgte
dig ind i det Udvalgte og Maaned Udvalgte af den Udvalgte
Maaned til en faldt Udvalgte, da er jeg forbeholdt: det skal du ikke
gives, derfor det ikke er absolut nødvendigt, hvad jeg ikke tror
det er. — Jeg antager nemlig at Maanedene Maaned for mig egen
Udvalgte og af Maanedene for mig og min Maaned givne med
at blive i sin indskrænket Udvalgte eller Maaned i en Udvalgte

J. C. JACOBSENS ARKIV
CARLSBERGFONDET

Killing: Jan Carlsons af Carlsberg is uagls Dns, iudlet ad
mar fandi ind i linu Kirker og Skoler, fad. sig ind i
fulen Gæjgerind, ja, en uueligt end en gibratizans indlaumt sig
med uagen Eid Ofsald om et Ofsaans, Kirker og Lovers -
Ujtidspaad (Wien, München, Stuttgart og at Med and Spain,) -
Det er en Katsulys at Kagskalle i en fudaw Kelling uuelte
Janen Janen Gage f. f. ~~to~~ 24 Killing af Janen Eid. Det
llas fulgt og at Jan uuelte Janen en "Kugpæns" under sig
at Kugpæns. Det uuelte uuelte og Jan sig at alle indkald
en Kaly, ^{et indkald} ~~en~~ det. Det uuelte gadt avantamunt. Janen Jan
fudawgt det, mar det fudawgt det Kogel indien for at ay leg Janen
Janen Asfais alles Kugpæns. Janen Janen er at Kugpæns
af Jan er en fudawgt sig. Det Kog, at det Kog Kog Kog Eid
for at ay uuelte Janen prædiker Kugpæns og Kugpæns Qvænt og
uuelte indkald Janen det at Kugpæns Kugpæns. af - af Janen Janen
sig - aldrig prædiker - at Janen Janen at Kugpæns Janen i en Kog
uuelte Eidens Kog Kugpæns. - Det Janen mar Janen Kugpæns
uuelte sig og linu Kugpæns at Janen Janen, uuelte Janen det Kog
for Carlsberg uuelte Kugpæns Kugpæns indkald det er fudawgt
Kugpæns indkald det at uuelte Janen. - Mar den Eid Kugpæns,
uuelte det uuelte indkald Janen en Kugpæns (Kugpæns) uuelte
det er jo en Kog Janen, at uuelte indkald, Kugpæns uuelte Kugpæns
Janen uuelte Kugpæns uuelte indkald det at uuelte Janen Kugpæns
den Kugpæns Kugpæns indkald. Kugpæns Kugpæns af en
altes uuelte Kugpæns Janen Janen jo det alle Kugpæns, af af
Kugpæns Kugpæns sig den uuelte Kugpæns Kugpæns for Janen Eid, at
det Janen Kugpæns uuelte Kugpæns, Janen Janen Kugpæns,
uuelte fudawgt Kugpæns uuelte Kugpæns Kugpæns, uuelte: af.

J. C. JACOBSENS ARKIV
CARLSBERGFONDET

C.M.
Skriftly. Oberst. - Jaa er min engageret faar en Plagt Eens
jaguan med de Salt, der Jaa villygt ^{Opstift} bejgeret, men det vilde ikke
nems menkeligt at byde Jaa meget bedre behageligt, and Jaa
er Jaa og faadret det det villygt det et fulge Jaa. i fald Jaa
Nellig efter nogle Aar, and Jaa er, at Jaa maatte kunne
nude. - Vagelius er jo en tunde det villygt bejgeret, og
Jaa ikke anerkennes men, men Jaa Laadigst og Lunde
Jaa Jaa, og vil faldet af Jaa beadretligt Jaa modifult det det.

"Man, saa jeg en Jaa # Madsen det villygt det, Jaa er det
Jaa. In det Jaa Jaa det. - In men ikke opfalle den Opgave,
In det Jaa at Jaa, Jaa er al og min, alder Jaa Jaa det,
In Jaa Jaa er meget bejgeret af Jaa det, men Jaa er, Jaa
Jaa det villygt bejgeret, Jaa er det villygt det villygt
og villygt Jaa er det villygt men det det. - Jaa villygt
men det det villygt det villygt og Jaa den det; det
villygt det det villygt Jaa, og Jaa det villygt
Jaa Jaa den villygt og Jaa den villygt at Jaa villygt
den Jaa den det villygt men, villygt det det det det
villygt: det villygt det villygt. - Men det det
den det villygt det, den villygt det villygt og det villygt
villygt den det. - Mange af villygt villygt den det,
villygt villygt; det er villygt at det villygt villygt;
Madsen villygt det villygt, villygt villygt villygt den
villygt det Jaa villygt, Jaa er Jaa villygt; det villygt
villygt villygt villygt og villygt villygt, Jaa er villygt det Jaa
den det, men Jaa er villygt, men Jaa villygt villygt
Jaa det villygt den villygt og villygt den villygt villygt
det villygt villygt villygt og villygt Jaa det villygt villygt
villygt villygt: villygt villygt villygt villygt det villygt det villygt.

